

Bijdrage aan de consultatie over het Wetsvoorstel herwaardering strafbaarstelling actuele delictsvormen

Auteur Robert van Doesburg

Aanleiding

Een belangrijk kritiekpunt op het 'Wetsvoorstel herwaardering strafbaarstelling actuele delictsvormen' gaat over artikel 206a van het wetsvoorstel (het pooierverbod). Mijn commentaar beperkt zich tot dit onderwerp.

Naar aanleiding van de discussie tussen CU voorman Gert-Jan Segers met Yvette Luhrs en Velvet December van de vereniging van sexwerkers PROUD bij het televisieprogramma Pauw op woensdag 30 mei 2018, heb ik het wetsvoorstel en de memorie vandaag gelezen. De discussie bij Pauw draaide om de volgende onderwerpen:

1. Sexwerkers en hun vertegenwoordigers zijn niet betrokken bij de totstandkoming van het wetsvoorstel (dit werd niet betwist).
2. Er was onenigheid over de vraag of de boekhouder van een sexwerker die uit vrije wil werkt, zonder vergunning, strafbaar is volgens artikel 206a .

Alle betrokkenen onderschreven het doel van het wetsvoorstel: "de veiligheid in Nederland verbeteren werd niet betwist".

Artikel 206a luidt:

"Hij die een ander uit winstbejag behulpzaam is bij het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een derde tegen betaling terwijl hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat die beschikbaarstelling wederrechtelijk is wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vijfde categorie."

Kritiek

Mijn kritiek op het wetsvoorstel is:

1. Sexwerkers en hun vertegenwoordigers zijn niet betrokken bij de totstandkoming van het wetsvoorstel. Dit dient, naar mijn mening, alsnog te gebeuren.
2. In artikel 206a dient te worden opgenomen dat dit artikel alleen van toepassing is op "een ieder die zich zonder vergunning of redelijk doel bemoeit met de werkzaamheden van een prostituee", zoals geadviseerd in de quickscan "Herinvoering van een pooierverbod".
3. De onduidelijkheden in de memorie van toelichting moeten worden opgelost, zie toelichting hieronder voor een overzicht van de onduidelijkheden.
4. De memorie van toelichting is niet bedoeld om nadere regels vast te leggen. Dat dient te gebeuren in de wet, in een algemene maatregel van bestuur of een ministeriële regeling.
5. Door de vergunningverlening tot een centraal instrument te maken bij het definiëren van 'illegale prostitutie', ontstaat de noodzaak om het proces van vergunningverlening beter te reguleren. Vastgelegd moet worden op welke gronden een gemeente een vergunning kan weigeren. Of er dient een onderscheid te worden gemaakt in de vergunning voor het verrichten van handelingen als sexwerker (landelijk beleid), en het hebben van een bedrijf in een gemeente (gemeentelijk beleid).
6. Het is belangrijk in het wetsvoorstel een onderscheid te maken tussen illegale prostitutie en gedwongen prostitutie.

Toelichting op bovenstaande punten van kritiek

1. Het is onverstandig om direct belanghebbenden (sexwerkers in Nederland) niet te betrekken tijdens de totstandkoming van dit wetsvoorstel.
2. De formulering van artikel 206a (het pooierverbod) is te ruim. In de quickscan “Herinvoering van een pooierverbod” wordt zeventien strafrechtjuristen gepleit voor strafbaarstelling van “een ieder die zich zonder vergunning of redelijk doel bemoeit met de werkzaamheden van een prostituee”. De strafbaarstelling in artikel 206a dient te worden beperkt tot personen die zich zonder redelijk doel met de werkzaamheden van de prostituee bemoeien.
3. Gert-Jan Segers stelde, in het televisieprogramma Pauw op woensdag 30 mei 2018, dat de passage “Er is uitsluitend sprake van strafbaarheid als de gedragingen de kern van de illegale prostitutie raken.” uit de memorie van toelichting, voldoende zekerheid geeft aan boekhouders en ‘normale’ dienstverleners dat ze niet vallen onder de reikwijdte van artikel 206a. Om de volgende redenen is deze stelling onjuist:
  - a. De memorie van toelichting spreekt zichzelf op dit punt nogal tegen. Het door Gert-Jan Segers aangehaalde, en door Jeroen Pauw voorgelezen fragment over de gedragingen die de kern van illegale prostitutie raken, betekent Gert-Jan Seger dat alleen handelingen die met sex te maken hebben, of die te maken hebben met het onder dwang verrichten sexuele handelingen, onder de reikwijdte van artikel 206a vallen. In de memorie staan ook de volgende passages:
  - b. “Activiteiten van hulpverleners zoals artsen, welzijnswerkers en geestelijk verzorgers vallen niet onder de reikwijdte van de strafbaarstelling, omdat zij niet uit winstbejag behulpzaam zijn bij de illegale prostitutie.”
  - c. “Onder de reikwijdte van deze nieuwe strafbaarstelling in artikel 206a Sr vallen activiteiten als het beschikbaar stellen of faciliteren van websites of andere media voor advertenties voor niet vergunde prostitutie, kamerverhuur voor onvergunde prostitutie, het verrichten van vervoersdiensten en het verrichten van bodyguardwerkzaamheden. Dergelijke activiteiten dragen eraan bij dat de illegale prostitutiebranche in stand blijft.”
  - d. “Voor bewezenverklaring van illegale prostitutie is de afwezigheid van de benodigde vergunning voldoende.”
  - e. “De strafbaarstelling van het uit winstbejag behulpzaam zijn bij illegale prostitutie heeft geen betrekking op gelegaliseerde prostitutieactiviteiten, waarop de Dienstenrichtlijn van toepassing is, maar op verboden activiteit. Uit overweging 12 van deze richtlijn volgt dat de richtlijn het strafrecht niet harmoniseert en hieraan ook geen afbreuk doet. Artikel 1, vijfde lid, van de richtlijn bepaalt dat de richtlijn het strafrecht van de lidstaten onverlet laat.”
  - f. “Van winstbejag is sprake als het oogmerk bestaat om een financieel of ander voordeel te verkrijgen. Het is niet nodig dat daadwerkelijk voordeel is gerealiseerd, het beogen of het verwachten van voordeel is voldoende voor strafbaarheid. Van voordeel is ook sprake bij normale tarieven, extra hoge verdiensten zijn niet vereist.”
  - g. “Voor strafbaarheid is vereist dat de faciliteerder weet of een ernstig vermoeden heeft dat er sprake is van illegale prostitutie. Het illegale karakter van de prostitutiewerkzaamheden wordt tot uitdrukking gebracht via het bestanddeel wederrechtelijk. Wederrechtelijk houdt in: zonder enig recht of zonder enige bevoegdheid. Concreet betekent dit dat er sprake dient te zijn van prostitutieactiviteiten zonder de hiervoor vereiste vergunning.”
  - h. “Van wetenschap van illegale prostitutie is sprake als de faciliteerder zelf betrokken is bij de illegale prostitutie of op andere wijze op de hoogte is van het feit dat prostitutiewerkzaamheden zonder vergunning worden verricht. Ook in gevallen waarin die evidente kennis ontbreekt, maar er wel een ernstig vermoeden is, is er sprake van strafbaarheid.” Uit de bovenstaande fragmenten blijkt dat een prostituee zonder vergunning een illegale prostituee is. Dat ieder die diensten verricht tegen betaling dat uit winstbejag doet, behalve als het gaat om diensten van hulpverleners. Voor strafbaarheid is vereist dat de ‘faciliteerder’ weet heeft, of een ernstig vermoeden van illegale prostitutie.

Het is in de memorie van toelichting niet duidelijk of gedwongen prostitutie waarvoor door een gemeente een vergunning is verleend, valt onder de reikwijdte van het begrip ‘illegale prostitutie’.

4. De memorie van toelichting is niet bedoeld om regelgeving in vast te leggen, maar voor het geven van een onderbouwing van de regels. Daarom is het belangrijk om in de wet, of in regelgeving, duidelijk vast te leggen dat boekhouders van sexwerkers die (tegen betaling) de boekhouding van een prostituee voeren om dat enkele feit niet strafbaar zijn op grond van artikel 206a. En hetzelfde dient te gelden voor andere dienstverleners die in het economisch verkeer normale diensten aanbieden, zoals taxichauffeurs en verhuurders van woon- en werkruimtes voor algemeen gebruik.
5. Door te stellen dat voor bewezenverklaring van illegale prostitutie, de afwezigheid van de benodigde vergunning voldoende is, wordt een bijzonder groot belang gehecht aan de vergunning. De vergunning krijgt hierdoor twee functies:
  - a. Een instrument voor het reguleren van de openbare ruimte door gemeente.
  - b. Een instrument om prostitutie als illegaal te kwalificeren en economische relaties van die prostituee als 'faciliteerders' aan te duiden.
6. Wat ontbreekt is een onderscheid tussen illegale prostitutie vanwege het ontbreken van een vergunning van een gemeente, en illegale prostitutie waarbij een sexwerker onder dwang werkt. Dit is een ernstige tekortkoming van het wetsontwerp, die hersteld dient te worden. Dat kan op ten minste twee manieren:
  - a. Door het begrip gedwongen prostitutie toe te voegen aan het wetsvoorstel.
  - b. Door uit te werken welke werkzaamheden niet onder de reikwijdte van artikel 206a vallen (bijvoorbeeld normale dienstverlening in het economisch verkeer).